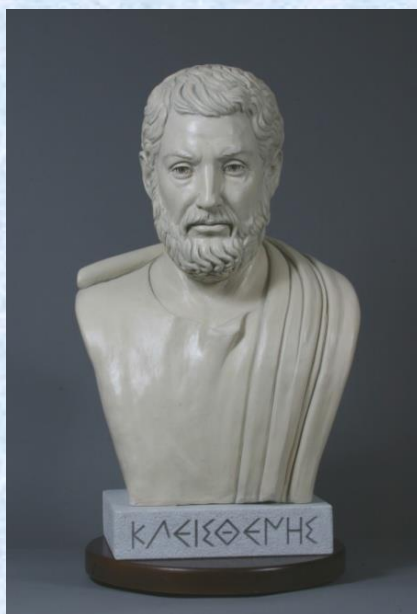

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

**ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, Α.Π.Θ.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει 9 θεματικές ενότητες (**εξ αποστάσεως με ασύγχρονη τηλεκπαίδευση**). Κάθε μία παρέχει στους εκπαιδευόμενους γενικές και ειδικές γνώσεις στον θεσμό της αρχαίας αθηναϊκής δημοκρατίας από την οπτική γωνία της φιλολογίας και της αρχαιολογίας, ενώ παράλληλα προτείνει θεωρητικές γνώσεις και καινοτόμες διδακτικές τεχνικές στη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων. Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα και σε εβδομαδιαία βάση οδηγό μελέτης, υλικό μελέτης, βιντεοσκοπημένη διδασκαλία των διδασκόντων, εβδομαδιαία δραστηριότητα. Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος προϋποθέτει την εκπόνηση 6 δραστηριοτήτων (με ερωτήσεις ανάπτυξης ή κλειστού τύπου, αυτοαξιολόγησης κλπ.). προβλέπεται επικοινωνία με τους διδάσκοντες σε εβδομαδιαία βάση. Σε μια τελευταία δέκατη εβδομάδα μετά το πέρας των 9 Θεματικών Ενοτήτων οι επιμορφούμενοι μπορούν να αξιολογήσουν το πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα διαρκεί από **7 Οκτωβρίου έως 8 Δεκεμβρίου 2019**

Το διδακτικό προσωπικό αποτελούν οι:

1. Ευάγγελος Αλεξίου (Υπεύθυνος Προγράμματος και Διδάσκων, Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας Α.Π.Θ.)

2. Ιωάννα Παπαβασιλείου (Επίκουρη Καθηγήτρια της Διά Βίου Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)
3. Μαρία Γκιρτζή (Διδάκτωρ Κλασικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Μπέρμινγχαμ, Καθηγήτρια-Σύμβουλος στο πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό» του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου)

1^η-3^η Θεματικές Ενότητες: Η αρχαία ελληνική γραμματεία και η αθηναϊκή δημοκρατία (Διδάσκων Ευάγγελος Αλεξίου)

Σε αυτό τον κύκλο μαθημάτων οι εκπαιδευόμενοι θα εξοικειωθούν με βασικές πτυχές της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, επιγραφών κλπ. και τη σχέση τους με την αθηναϊκή δημοκρατία του 5^{ου} και 4^{ου} αι. π.Χ. Μακριά από μια εξιδανίκευση της αρχαιότητας οι επιμορφούμενοι θα αντιμετωπίσουν μια σειρά ζητημάτων που σχετίζονται με τις θετικές και αρνητικές πτυχές της αρχαίας Αθήνας. Το λεγ. Δίκαιο του ισχυροτέρου, οι διακρατικές σχέσεις και ο ρόλος της δύναμης, το άτομο ως σύμβουλος και πολιτικός ηγέτης, η σχέση δημόσιου και ιδιωτικού βίου στην αρχαιότητα, η διαφθορά της εξουσίας συνιστούν βασικά ερωτήματα.

Ειδικότερα θα εξεταστούν κειμενοκεντρικά τα ακόλουθα θέματα:

1. Εννοιολογικές προσεγγίσεις και η λειτουργία κατόπτρου των αρχαίων κειμένων (*άγαθος, εύνους, φιλόπολις, μισόπολις, φιλοτιμία, σωφροσύνη, άπραγμοσύνη*).
2. Το αρχαίο δράμα και η αθηναϊκή δημοκρατία: Ευριπίδης *Ικέτιδες, Φοίνισσαι*, Αριστοφάνης *Νεφέλαι*.
3. Ιστοριογραφία: Ο *Επιτάφιος* του Περικλή και ο *φθόνος*. Οι βασικοί *τόποι* των αξιών της αθηναϊκής δημοκρατίας και οι νεωτερισμοί τους. Ο έπαινος του Περικλή και η κριτική στους διαδόχους του.
4. Ο Θουκυδίδης και ο ρόλος της δύναμης στις διακρατικές σχέσεις: η πολυπραγμοσύνη της αθηναϊκής δημοκρατίας (Α Συνέδριο στη Σπάρτη, *Διάλογος των Μηλίων*).
5. Η εξέλιξη της αθηναϊκής δημοκρατίας: από τη θουκυδίδεια πολυπραγμοσύνη στην ισοκράτεια απραγμοσύνη.
6. Η φιλοσοφική στάση: το δίκαιο του ισχυροτέρου, η σοφιστική και η ρητορική (Πλάτων *Πολιτεία, Γοργίας*).
7. Ο ύμνος στον λόγο ως κύριο συστατικό της αθηναϊκής παιδείας και δημοκρατίας (Ισοκράτης *Νικοκλής, Πανηγυρικός*).
8. Οι μαρτυρίες των αττικών τιμητικών επιγραφών: το παράδειγμα της *φιλοτιμίας*.
9. Ο δικανικός ρητορικός λόγος: δημοκρατικό ήθος και ολιγαρχικές συμπάθειες. Λυσίας *Ύπέρ Μαντιθέου*.

10. Ιδιωτικός και δημόσιος βίος: η διαβολή (character assassination) στα ρητορικά κείμενα (Απολλόδωρος, Αισχίνης, Δημοσθένης).

11. Φίλιππος και Αθήνα: η απήχηση του Φιλίππου και της Μακεδονίας στην αθηναϊκή δημοκρατία του 4^{ου} αι. π.Χ.

Βίντεο, σταυρόλεξα, χρήση του TLG, της πύλης της ελληνικής γλώσσας, ερασμική προφορά, αγώνες λόγων, παράλληλα κείμενα υπηρετούν τη διδακτική πράξη και δίνουν εναύσματα για ενεργητική μάθηση.

4^η-6^η Θεματικές Ενότητες: Συμπεριφορά, επικοινωνία και ενεργητική συμμετοχή στην εκπαίδευση και τη μάθηση (Διδάσκουσα Ιωάννα Παπαβασιλείου)

Σε αυτό τον κύκλο μαθημάτων οι εκπαιδευόμενοι θα ενημερωθούν για τη συμβολή των φιλολογικών μαθημάτων στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής αλλά και στην επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών. Αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί με την προσήλωση στη μετωπική, δασκαλοκεντρική διδασκαλία και την παθητική μετάδοση γνώσεων. Οι εκπαιδευόμενοι θα έλθουν σε επαφή με σύγχρονους τρόπους διδασκαλίας, οι οποίοι θα αφυπνίσουν το ενδιαφέρον των μαθητών, θα τους ωθήσουν να συμμετέχουν ενεργά στην αναζήτηση και απόκτηση της γνώσης, να μάθουν να συνεργάζονται, να παίρνουν αποφάσεις, να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να είναι υπεύθυνοι για τις επιλογές και τις πράξεις τους.

Ειδικότερα θα εξεταστούν τα ακόλουθα θέματα:

1. Δεξιότητες – κλειδιά και δεξιότητες σταδιοδρομίας μέσα από τη διδασκαλία των σχολικών (φιλολογικών) μαθημάτων.
2. Ο Ρόλος της Επικοινωνίας στη διδασκαλία.
3. Η Ενεργητική Ακρόαση & η Ενσυναίσθηση ως βασικές δεξιότητες επικοινωνίας.
4. Η Θετική Δυναμική Συμπεριφορά στη διδασκαλία και τη μάθηση.
5. Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας: Σκοπός & διδακτικοί στόχοι, περιεχόμενα, μέθοδος, αξιολόγηση. Παραδείγματα από τα φιλολογικά μαθήματα.
6. Συμμετοχικές & Βιωματικές Διδακτικές Τεχνικές: (i) προσομοίωση & παιχνίδι ρόλων, (ii) καταγισμός ιδεών, (iii) μελέτη περίπτωσης.

7. Δραστηριότητες εφαρμογής συμμετοχικών διδακτικών τεχνικών στη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων.

Θα γίνει χρήση παρουσιάσεων ppt καθώς και προβολή σύντομων ταινιών, σχετικών με τη θεματολογία. Στη βάση αυτής της μεθοδολογίας οι συμμετέχοντες θα μάθουν να σχεδιάζουν τα μαθήματά τους, ολοκληρωμένα, καθώς και να εφαρμόζουν τεχνικές ενεργητικής και συνεργατικής μάθησης στη διδασκαλία.

7^η-9^η Θεματικές Ενότητες: Αρχαιολογικές ανακαλύψεις και αθηναϊκή δημοκρατία (Διδάσκουσα Μαρία Γκιρτζή)

Σε αυτό τον κύκλο μαθημάτων οι εκπαιδευόμενοι θα εξοικειωθούν με κάποιες βασικές αρχές της Αρχιτεκτονικής, Πλαστικής, Κεραμικής-Αγγειογραφίας και Πολεοδομίας της Αρχαίας Ελλάδας. Έμφαση θα δοθεί στο πώς εξελίσσονται τα βασικά χαρακτηριστικά τους κατά τους 5ο και 4ο αιώνα π.Χ. στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος και πώς επηρεάζονται από αυτό σε πολλά επίπεδα. Ειδικότερα θα εξεταστούν μέσα από αρχαιολογικά τεκμήρια ποικίλα θέματα και

θα γίνει απόπειρα να απαντηθούν ερωτήματα, όπως για παράδειγμα:

1. Ποια αρχιτεκτονήματα της Αρχαίας Αθήνας σχετίζονται άμεσα με την άσκηση της Αθηναϊκής δημοκρατίας;
2. Πώς εκφράζεται το δημοκρατικό πνεύμα μέσα από το περικόλειο οικοδομικό πρόγραμμα της Ακρόπολης;
3. Πώς συνδέεται με το δημοκρατικό καθεστώς το πολεοδομικό πρόγραμμα της Αθήνας και του Πειραιά;
4. Πώς επηρεάζονται οι απεικονίσεις σε ανάγλυφα και αγάλματα από την εγκαθίδρυση της αθηναϊκής δημοκρατίας;
5. Πώς απεικονίζεται στην αγγειογραφία και την πλαστική η θέση του Άνδρα, της Γυναίκας και των Δούλων στη δημοκρατική Αθήνα;
6. Ποιες εκφάνσεις της δημοκρατικής ζωής αποτυπώνονται στην αττική αγγειογραφία και πλαστική;

7. Πώς εκφράζεται το δημοκρατικό πνεύμα μέσα από τα δημόσια κτίρια, τις δημόσιες τελετές και εκδηλώσεις;
8. Πώς αντλούνται στοιχεία για τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος από «λίθο» και «πηλό»;

Στο πλαίσιο της επιμόρφωσης θα εφαρμοστούν εκπαιδευτικές τεχνικές, όπως η ανακαλυπτική και βιωματική μάθηση, παράλληλα δε θα αξιοποιηθούν ποικίλα εκπαιδευτικά μέσα, όπως παρουσιάσεις σε μορφή Power Point με απεικονίσεις μνημείων, έργων τέχνης, αρχαιολογικών χώρων, αλλά και φιλολογικών πηγών, προβολή βίντεο, έρευνα σε ιστότοπους με σχετική θεματολογία.

Συμπεράσματα - Ανατροφοδότηση (και οι τρεις διδάσκοντες)

Η τελική Θεματική ενότητα περιλαμβάνει:

- (α) κριτική αποτίμηση του προγράμματος
- (β) διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων βελτίωσης

